

Analiza Listy Przebojów Trójki

January 25, 2021

1 Projekt - Rachunek prawdopodobieństwa i statystyka

1.1 Analiza rekordów Listy Przebojów Trójki z lat 1982-2020

1.1.1 Autor: Paweł Kruczkiewicz

Data analizy: 15.01.2021 oraz 23.01.2021

W niniejszej pracy pragnę przyjrzeć się jednej z najbardziej znanych i z pewnością najstarszej liście przebojów w Polsce, tj. Liście Przebojów Trójki. Lista tworzona w Programie Trzecim Polskiego Radia, której pomysłodawcą, głównym prowadzącym i twórcą był Marek Niedźwiecki, przez lata kształtowała gusta muzyczne młodych pokoleń polskich słuchaczy. Niestety w roku 2020, po tzw. ["Aferze w radiowej Trójce"](#), której przyczynkiem było (jak się miało okazać - ostatnie) notowanie nr 1998, Lista Przebojów Radiowej Trójki została "zawieszona".

Jako wyraz uznania dla wieloletniej pracy redaktorów Trójki jak i przejaw zwykłej ciekawości na to, jak wyglądały gusta "Trójkowiczów" przez wszystkie te lata, chciałbym krótko przeanalizować niemal 2 tysiące notowań.

1.2 Informacje wstępne

1.2.1 Krótko o danych

Dane zostały pobrane ze strony www.lp3.pl, skąd zostały "zeskrapowane" z użyciem języka python z pomocą modułu BeautifulSoup4. Pełny kod (wraz z plikiem "requirements.txt") dostępny jest pod tym [linkiem na githubie](#) w pliku lp3WebScratch. Zapisuje on dane do pliku CSV, który to został zaimportowany za pomocą aplikacji SQLiteStudio do bazy listaPrzebojowTrojki.db

Baza danych składa się z jednej tabeli zawierającej wszystkie rekordy w podanym formacie:

Nazwa kolumny	Typ Danych	Opis
Nr notowania	INTEGER	Numer notowania (w przypadku notowań podwójnych, dla uproszczenia numerem notowania jest numer wcześniejszy (np. 665/667 -> 665))

Nazwa kolumny	Typ Danych	Opis
Rok notowania	INTEGER	Rok, w którym odbyło się notowanie
Pozycja	INTEGER	Pozycja, jaką osiągnął dany utwór
Tytuł	STRING	Tytuł utworu
Artysta	STRING	Wykonawca utworu
Punkty	INTEGER	Punkty, które dostaje utwór za swoją pozycję (ze wzoru 30 - nr pozycji + 1)

Ponieważ liczba utworów w głównym zestawieniu zmieniała się w różnych latach, postanowiłem ujednolicić (oczyścić) dane - do bazy trafiają zawsze te utwory, które zajęły w notowaniu pozycję 30. lub wyższą. Dzięki temu przyporządkowanie punktów jest jednolite (jednak nieco różni się od systemu punktowania stosowanego przez Radiową Trójkę w podsumowaniach rocznych).

W bazie znajduje się 58815 rekordów. Liczba nie jest podzielna przez 30, ponieważ na listę często trafiały miejsca *ex aequo*.

Kontrowersyjne notowanie nr 1998 zostało tutaj zamieszczone zgodnie z tym, jak zostało wyemitowane. Nie wzięto pod uwagę notowania nr 1999.

1.2.2 Wyłączenie ostrzeżeń i powiadomień (dla czytelności)

1.2.3 Podłączenie bazy do języka R

1.2.4 Potrzebne biblioteki

1.2.5 Wypisanie fragmentu bazy danych

'Records'

Nr.notowania	Rok.notowania	Pozycja	Tytuł	Artysta
1	1982	1	I'll Find My Way Home	Jon & Vangelis
1	1982	2	O! Nie rób tyle hałasu	Maanam
1	1982	3	For Those About to Rock (We Salute You)	AC/DC
1	1982	4	51	TSA
1	1982	5	Opanuj się	Perfect
1	1982	6	The Visitors (Crackin' Up)	ABBA
1	1982	7	Flying Colours	Jethro Tull
1	1982	8	Pepe wróć	Perfect
1	1982	9	Teraz rób co chcesz	Budka Suflera
1	1982	10	Słodka jest noc	Kombi
1	1982	11	Freeze-Frame	The J. Geils Band
1	1982	12	Przed nami drzwi zamknięte	Kasa Chorych
1	1982	13	O jeden dreszcz	Lombard
1	1982	14	Layla	Derek & the Dominos
1	1982	15	Do or Die	The Human League

1.3 Analiza wstępna/eksploracyjna

1.3.1 Poprawność danych

Na sam początek możemy sprawdzić, czy zebrane dane są poprawne. Sprawdzimy liczbę, medianę i średnią wszystkich rekordów

liczba.rekordów	mediana	średnia
58815	15	15.49499

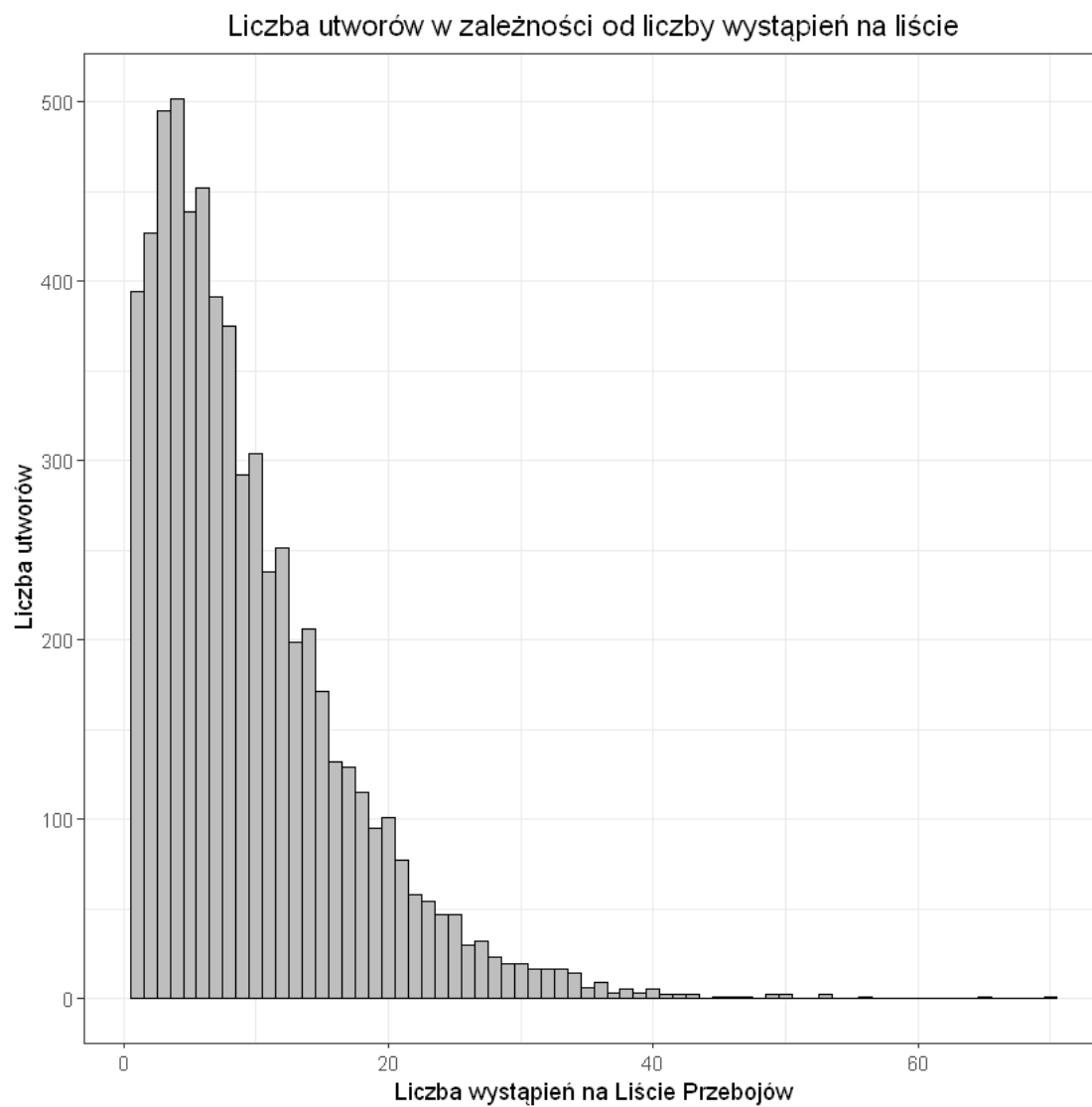
Jak widać, mediana zbioru to 15, średnia jest bardzo bliska wartości oczekiwanej. Delikatna różnica spowodowana jest wspomnianymi wcześniej miejscami ex aequo.

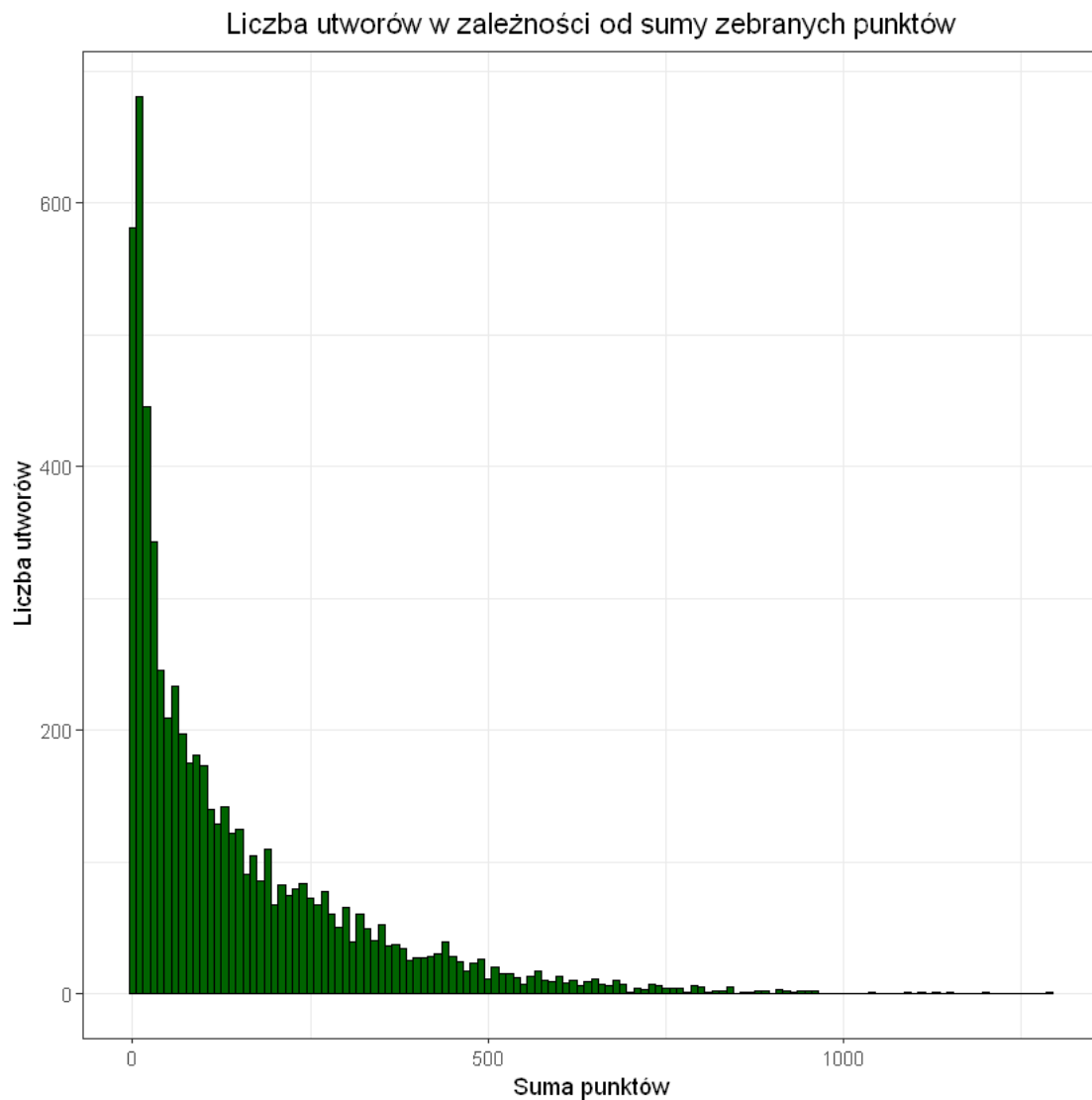
1.3.2 Analiza pojedynczych utworów

A jak analogiczne statystyki wyglądają dla poszczególnych piosenek?

śr.tyg.na.liscie	med.tyg.na.liscie	śr.suma.punktów	med.sumy.punktow
9.448193	8	146.3997	86

Nawet tak prosty test jak wyżej przyniósł ciekawe wyniki! Średnia jest oddalona od mediany, co w statystyce oznacza, że zbiór jest skrzywiony w stronę mniejszych wartości. Narysujmy zatem oba histogramy - wykresy liczby utworów w zależności od liczby tygodni w zestawieniu oraz sumy zdobytych punktów

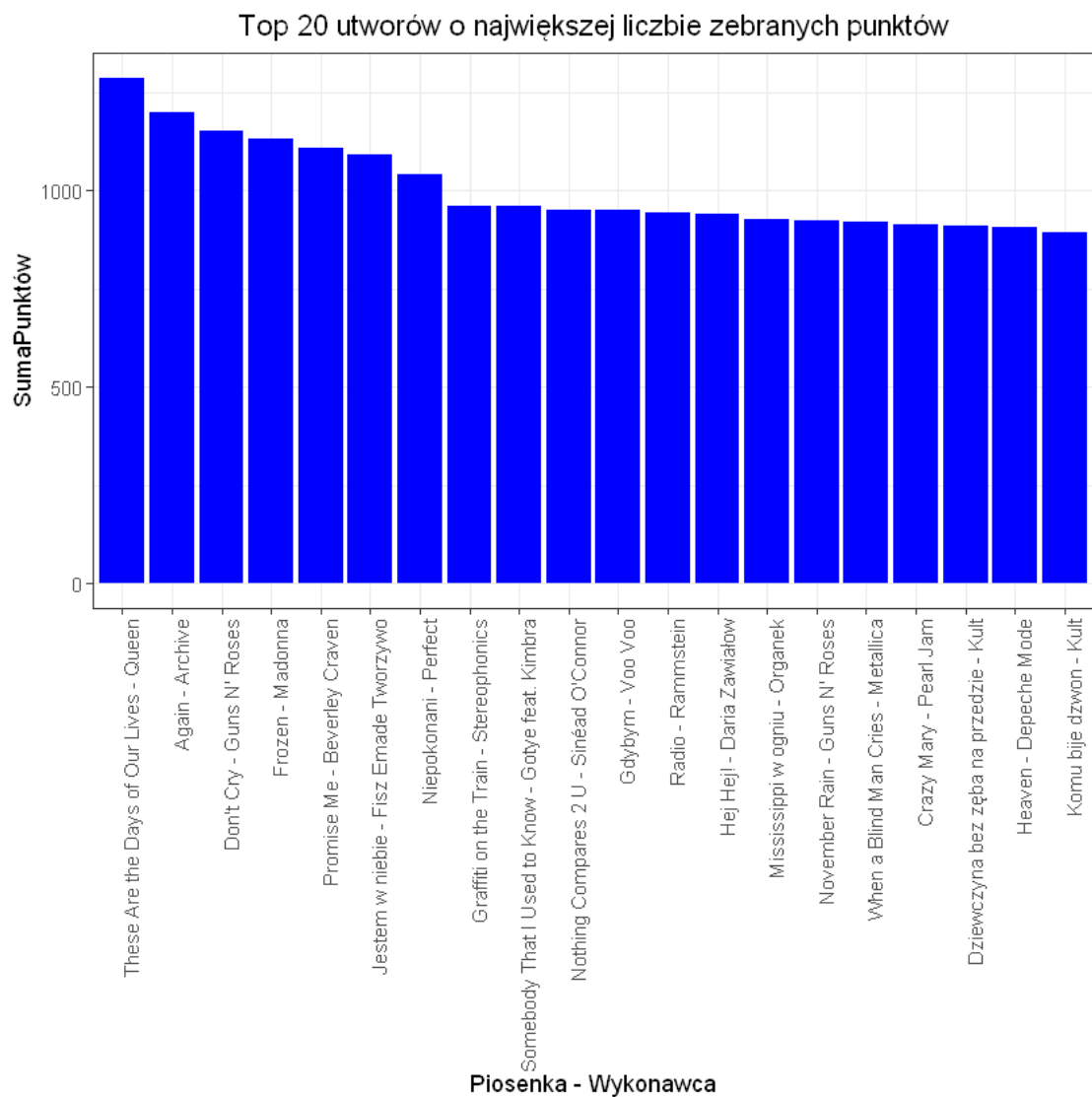

Teraz od razu widać prostą zależność - zdecydowana większość utworów znajduje się w zestawieniu zajmuje niskie pozycje, uzyskując w ten sposób niską sumaryczną punktację. Niewielka liczba utworów przełamuje barierę 500 punktów, jeszcze mniej 1000. Sprawdźmy zatem, jak wygląda ów "top" utworów.

1.3.3 TOP utworów i artystów Listy Przebojów Trójki

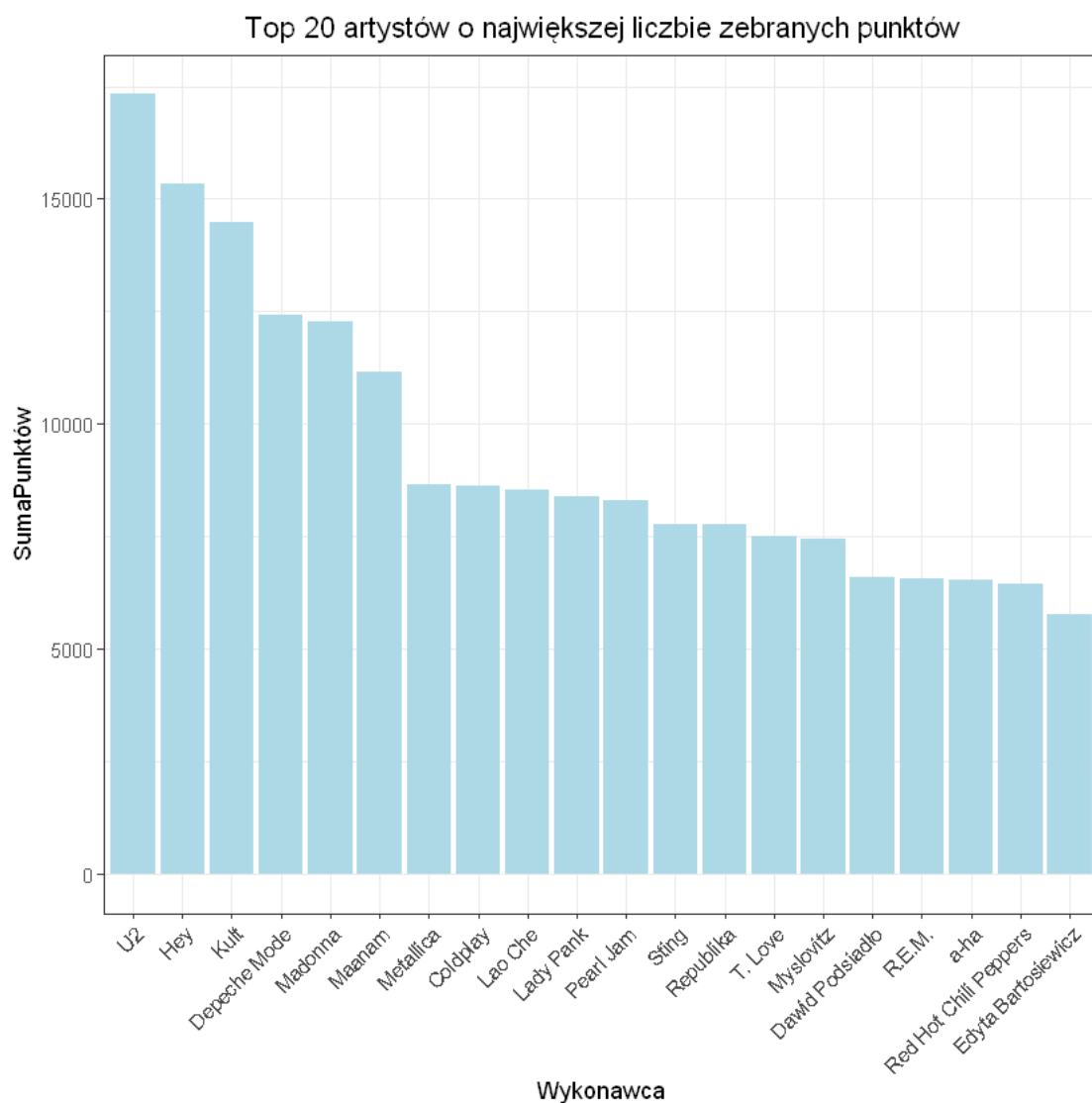
Poniżej zestawiono 20 utworów o największej sumarycznej liczbie punktów

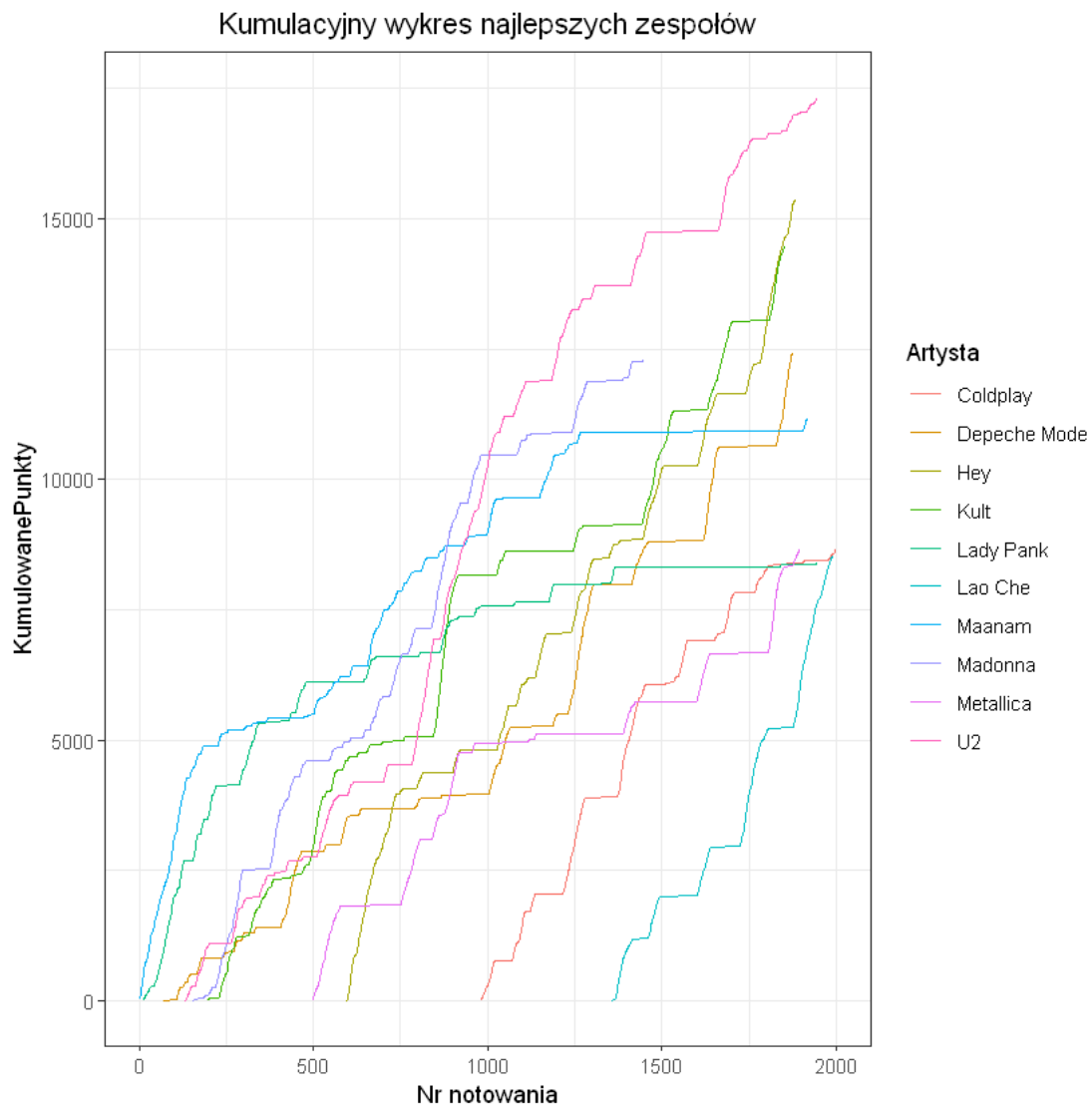
Sprawdźmy również, ile dokładnie utworów przekroczyło bariery okrągłej liczby punktów

Próg	Liczba.Piosenek	Procent
0	6225	100.00
100	2844	45.69
200	1677	26.94
300	972	15.61
400	548	8.80
500	291	4.67
600	159	2.55
700	79	1.27
800	38	0.61
900	19	0.31
1000	7	0.11

Podobny jak wyżej histogram można również stworzyć dla liczby punktów zdobytych przez danego artystę

Jak suma punktów rozkładała się dla podanych wyżej twórców w ciągu kolejnych notowań?

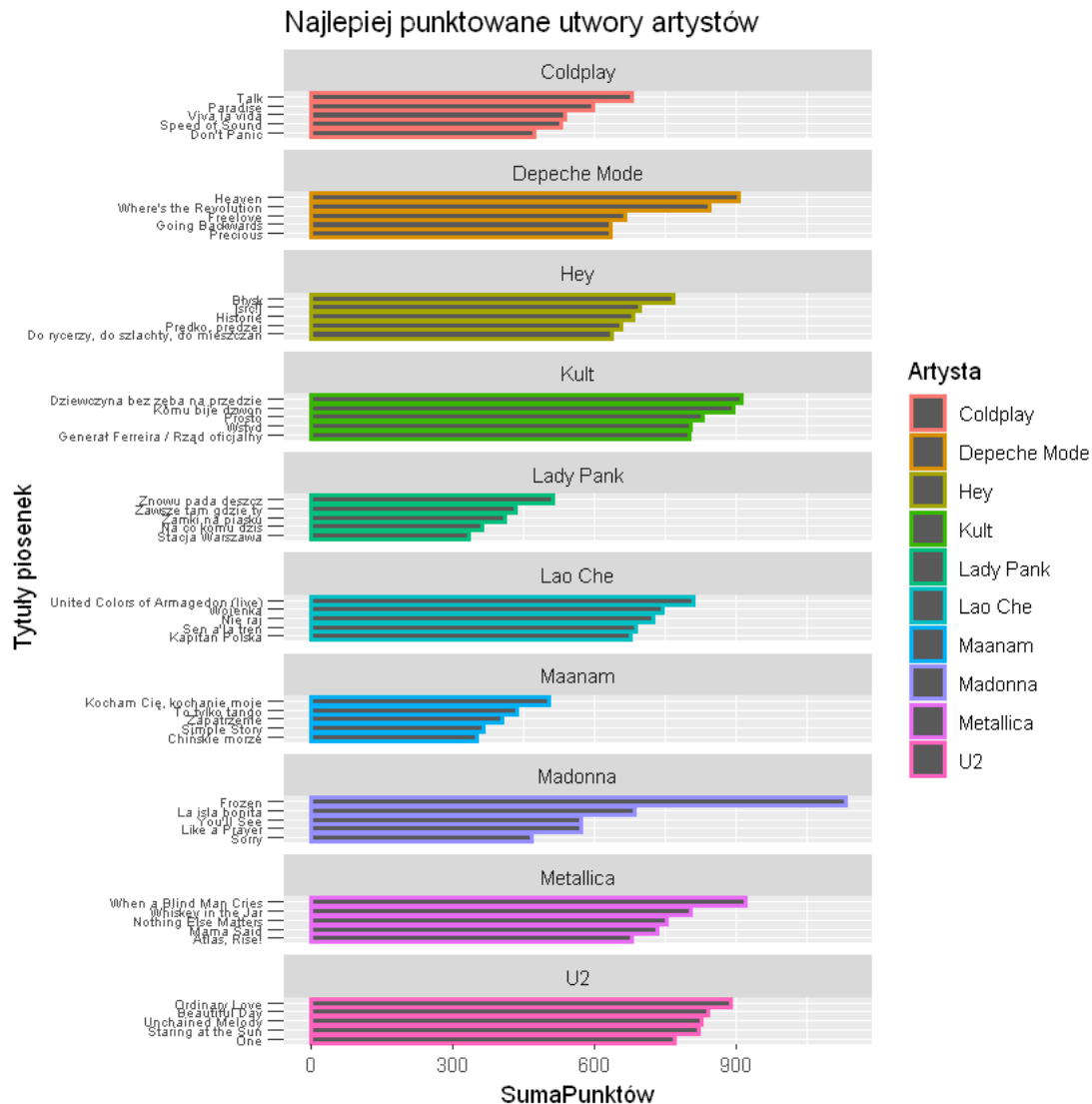

Powyższy wykres pokazuje nam o wiele dokładniejsze dane niż sam histogram. Teraz widać wyraźnie, że artyści tacy jak Maanam czy Lady Pank “zapewnili” sobie najwyższe miejsca już w pierwszych notowaniach, natomiast nowsze zespoły, takie jak np. Lao Che wspinały się dynamicznie w ciągu ostatnich kilkuset notowań.

1.3.4 Najlepsze utwory poszczególnych wykonawców

Również “skoki” wskazują na dużą liczbę punktów zdobywanych w krótkim czasie, tzw. “hitów”. Jakie piosenki przyniosły najwięcej punktów dla poszczególnych artystów?

1.4 Badanie hipotez

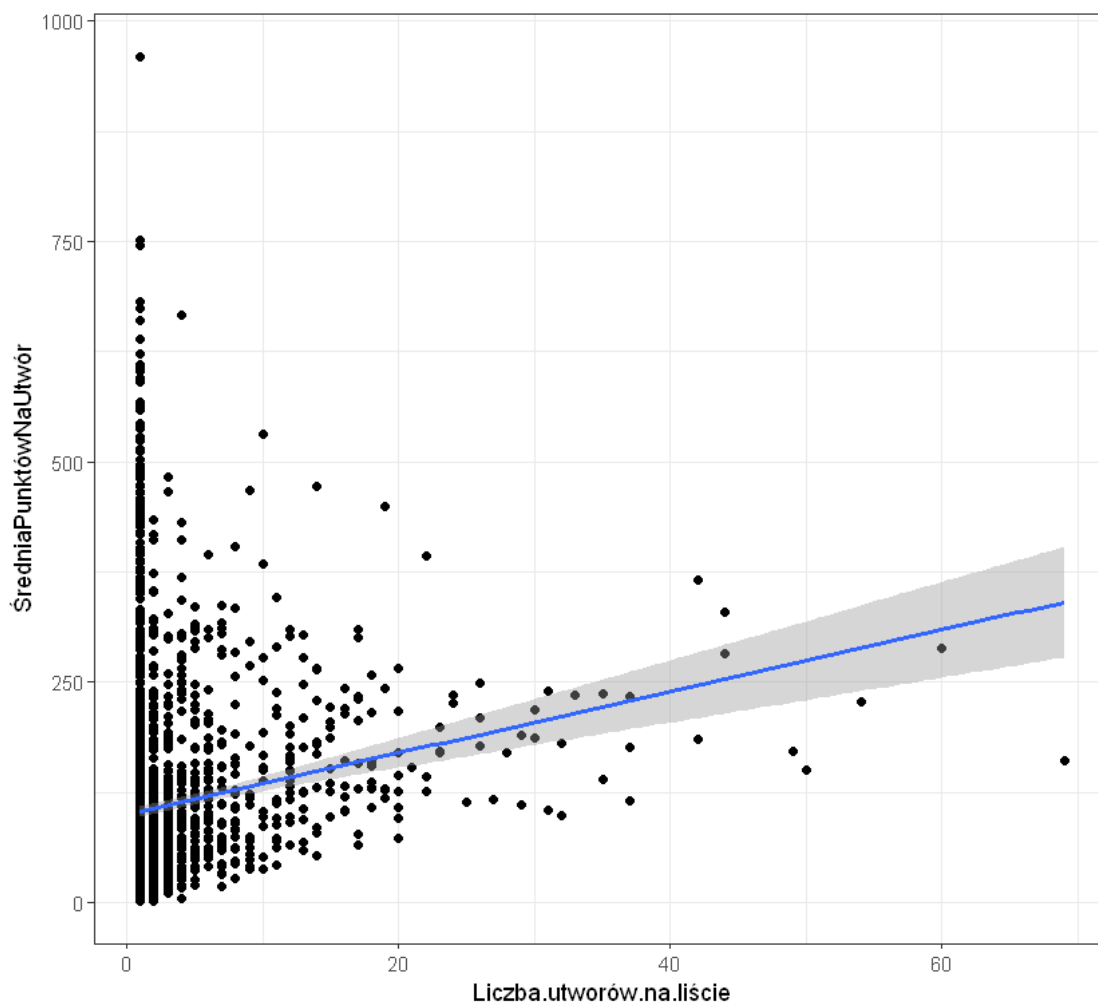
1.4.1 Mnie się podobają melodie, które już raz słyszałem, czyli czy znane nazwiska artystów zapewniają wyższe pozycje?

Główna myśl Aby znaleźć (przybliżoną) odpowiedź na powyższe pytanie, można sprawdzić, czy istnieje korelacja między liczbą piosenek w zestawieniu danego artysty, a liczbą punktów na dany utwór

Zależność "jakości" utworów wykonawcy od liczby wystąpień w LP3

Korelacja:

0.16586267428121

Jak widać na powyższym wykresie, korelacja jest znikoma. Linia regresji prawie w ogóle nie wskazuje punktów znajdujących się na rysunku.

Osobiście uważam, że niski współczynnik korelacji to dobry znak - znani artyści nie determinują wyglądu listy w stopniu znacznym, dzięki czemu utalentowani młodzi artyści również mogą znaleźć się na liście.

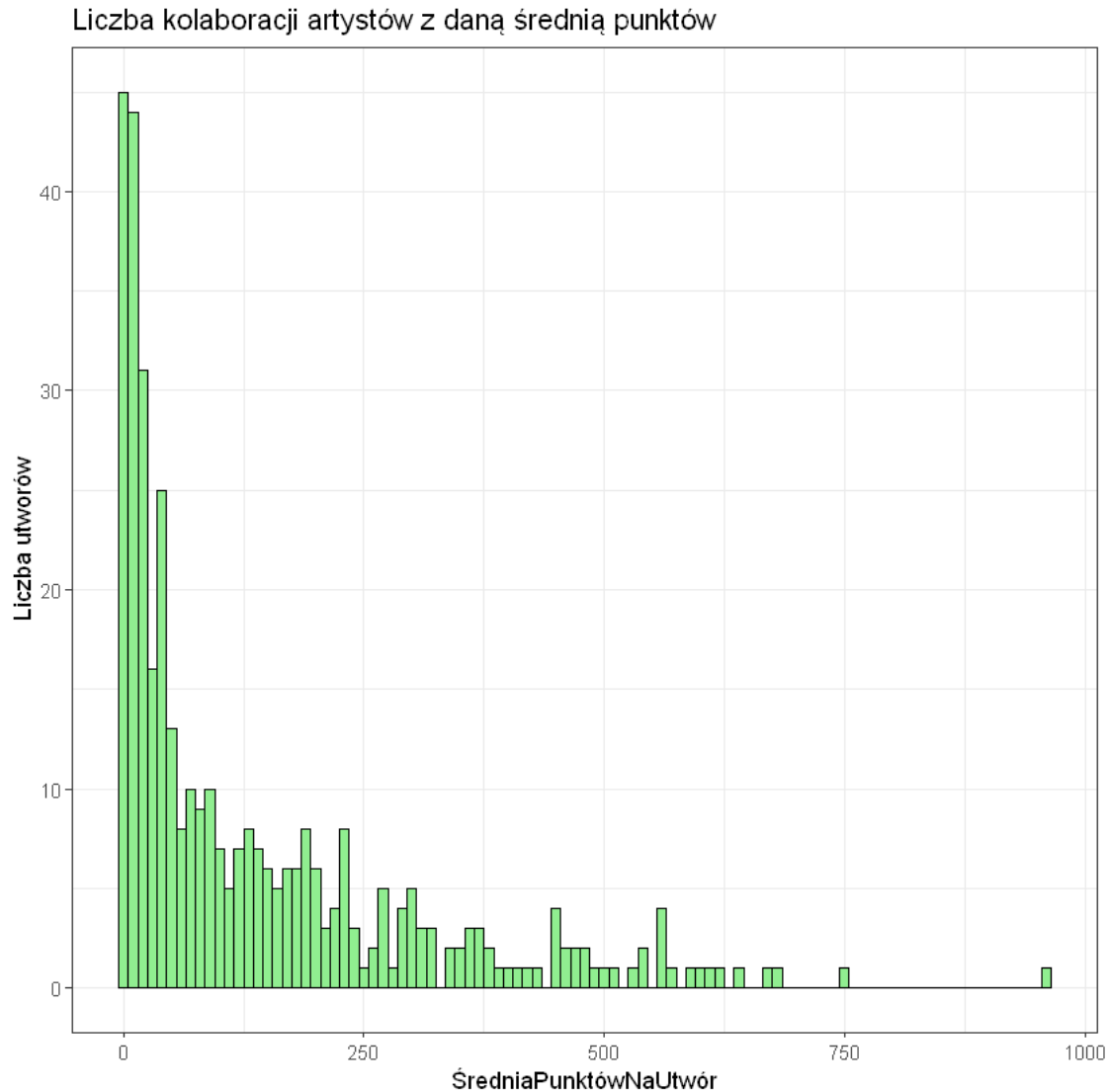
Spostrzeżenie Jednak przyglądając się szczytom powyższych tabel, zauważyłem pewien szczegół:

Artysta	ŚredniaPunktówNaUtwór
Gotye feat. Kimbra	960.00
Fisz Emade Tworzywo feat. Justyna Świąs	752.00
Zbigniew Zamachowski i Grupa MoCarta	746.00
Fisz, Emade, Tworzywo feat. Kasia Nosowska	682.00
Michael Jackson feat. special guitar performance by Slash	674.00
Organek	666.75
Męskie Granie Orkiestra 2018	660.00
Kazik & Edyta Bartosiewicz	639.00
Basia Stępniak-Wilk & Grzegorz Turnau	623.00
Mira Kubasińska & After Blues	610.00
Sabatón	608.00
Yugopolis 2 / Maciej Maleńczuk	607.00
Brodka & A_GIM	602.00
Pati Yang	595.00
Sting feat. Cheb Mami	591.00
Lady Gaga & Bradley Cooper	567.00
Krzysztof Kiljański & Kayah	565.00
Ania Rusowicz & Adam Nowak	561.00
Marek Grechuta & Myslovitz	560.00
Santana feat. Rob Thomas	558.00

Zaobserwowałem, że początek powyższej tabeli jest stosunkowo pełen muzycznych kolaboracji, np. "Kazik & Edyta Bartosiewicz", "Gotye feat. Kimbra". Czy jest to ogólna zasada? Czy pojedyncze współprace między artystami to klucz do sukcesu? Sprawdźmy zatem, jak wygląda to dla całej tabeli.

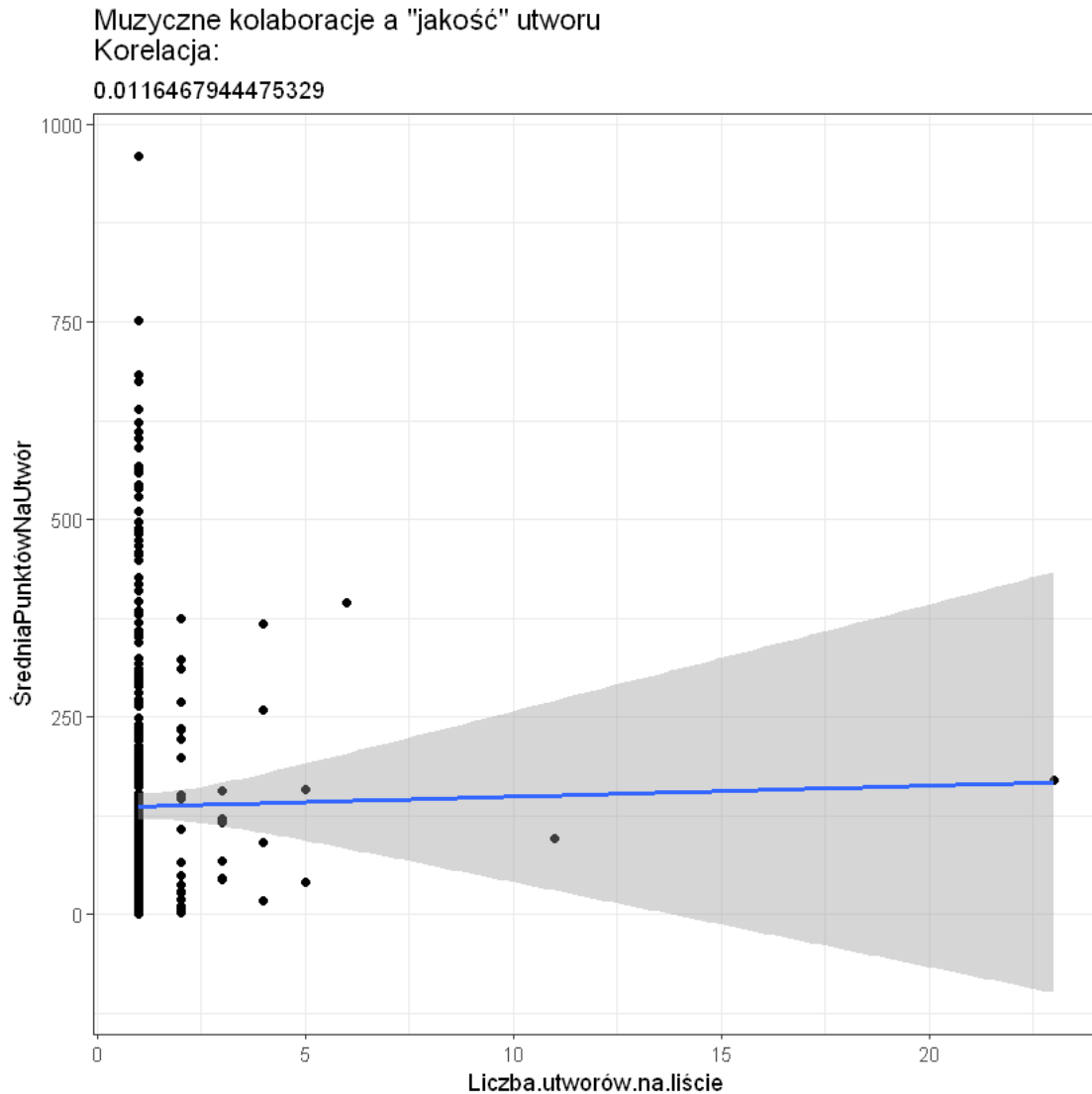
Test Dla uproszczenia przyjmujemy, że muzyczne kolaboracje mają w nazwie znak "&" bądź słowo "feat." czyli "featuring". Ważne jest, że nie jest to metoda perfekcyjna. Często nie jest to jednorazowa współpraca jak w przypadku Nicka Cave'a i zespołu The Bad Seeds, którzy tworzą muzykę wspólnie już przez kilka dekad. Nie wliczamy jednak np. Męskiego Grania 2018, które jest oczywiście, zbiorem twórców tworzących zazwyczaj osobno

nazwa	liczba_utworów	średnia_liczba_punktów	mediana	odchylenie_standardowe
Wszyscy artyści	1826	111.6308	73.30952	122.6950
Kolaboracje	371	137.1124	68.00000	164.3714

Powyższa tabelka pokazuje, że początkowa hipoteza na bazie fragmentu danych, nie była poprawna. Utwory powstałe jako muzyczne kolaboracje mają co prawda wyższą średnią sumarycznych punktów na utwór, jednak niższą medianę. Oznacza to, że w porównaniu z ogółem utworów, omawiane piosenki mogą w znaczący sposób “wyprzedzić” resztę, jednak jest to jeszcze bardziej niepewne niż w normalnym przypadku, na co wskazuje również większe odchylenie standardowe.

Sprawdźmy, czy istnieje korelacja między liczbą piosenek w zestawieniu a średnią zdobytą liczbą punktów na utwór dla utworów muzycznych kolaboracji

Jak widać - teraz korelacja jest jeszcze mniejsza. Oczywiście można również sprawdzić, czy kolaboracje częstych "bywaczy" na liście (jak np. "Kazik & Edyta Bartosiewicz") zapewniają więcej punktów niż typowy efekt współpracy między twórcami, jednak jest to już historia na inny czas

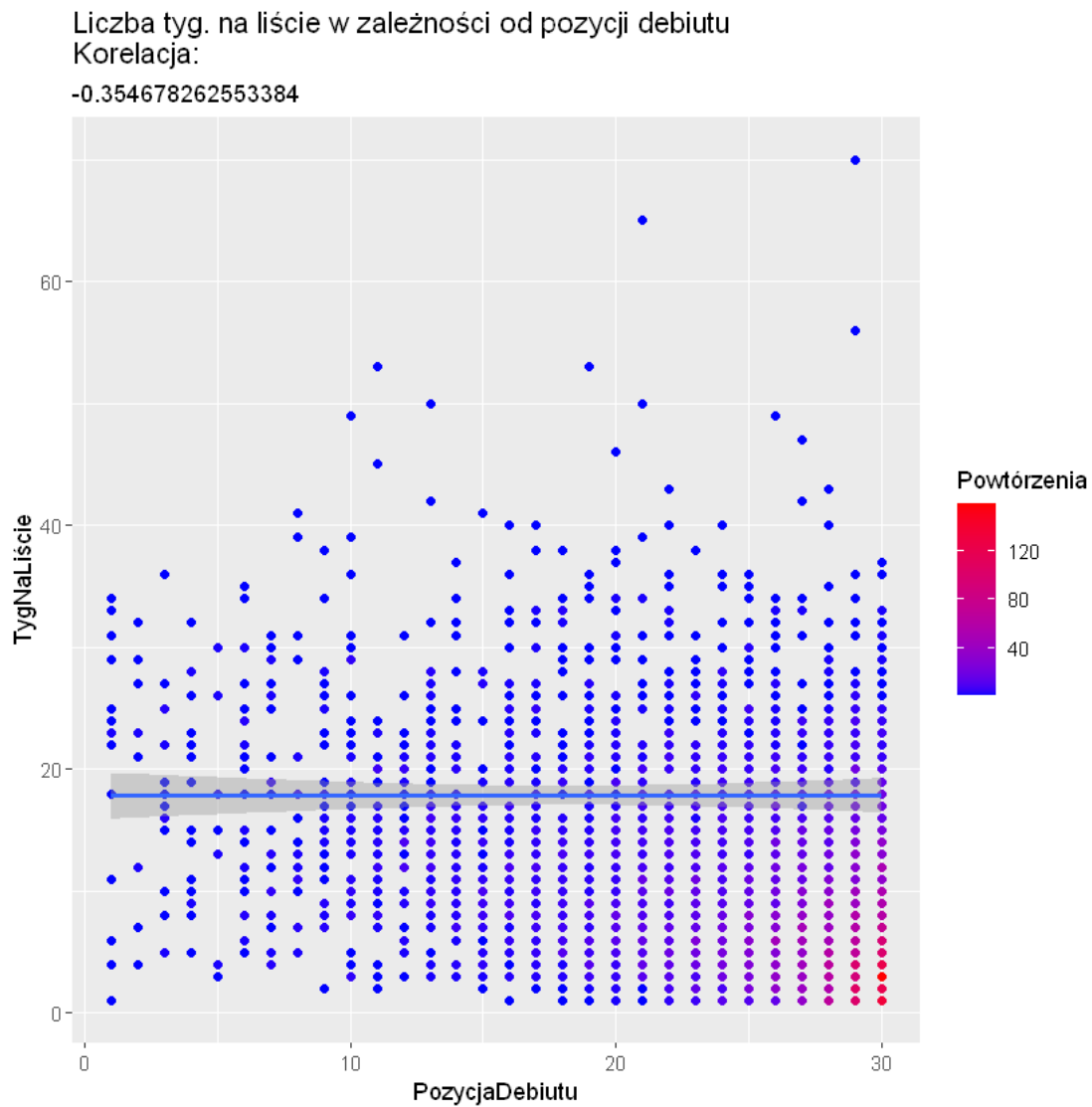
1.4.2 Czy wysoki debiut zapewnia długi czas na liście?

Główna myśl Możemy również zadać sobie pytanie - czy utwory, które zaczynają "z najwyższej belki", stają się przebojami na długo? Czy istnieje i jeżeli tak, to jak wygląda zależność między wysokim debiutem a liczbą tygodni spędzonych na Liście Przebojów Trójki

Pearson's product-moment correlation

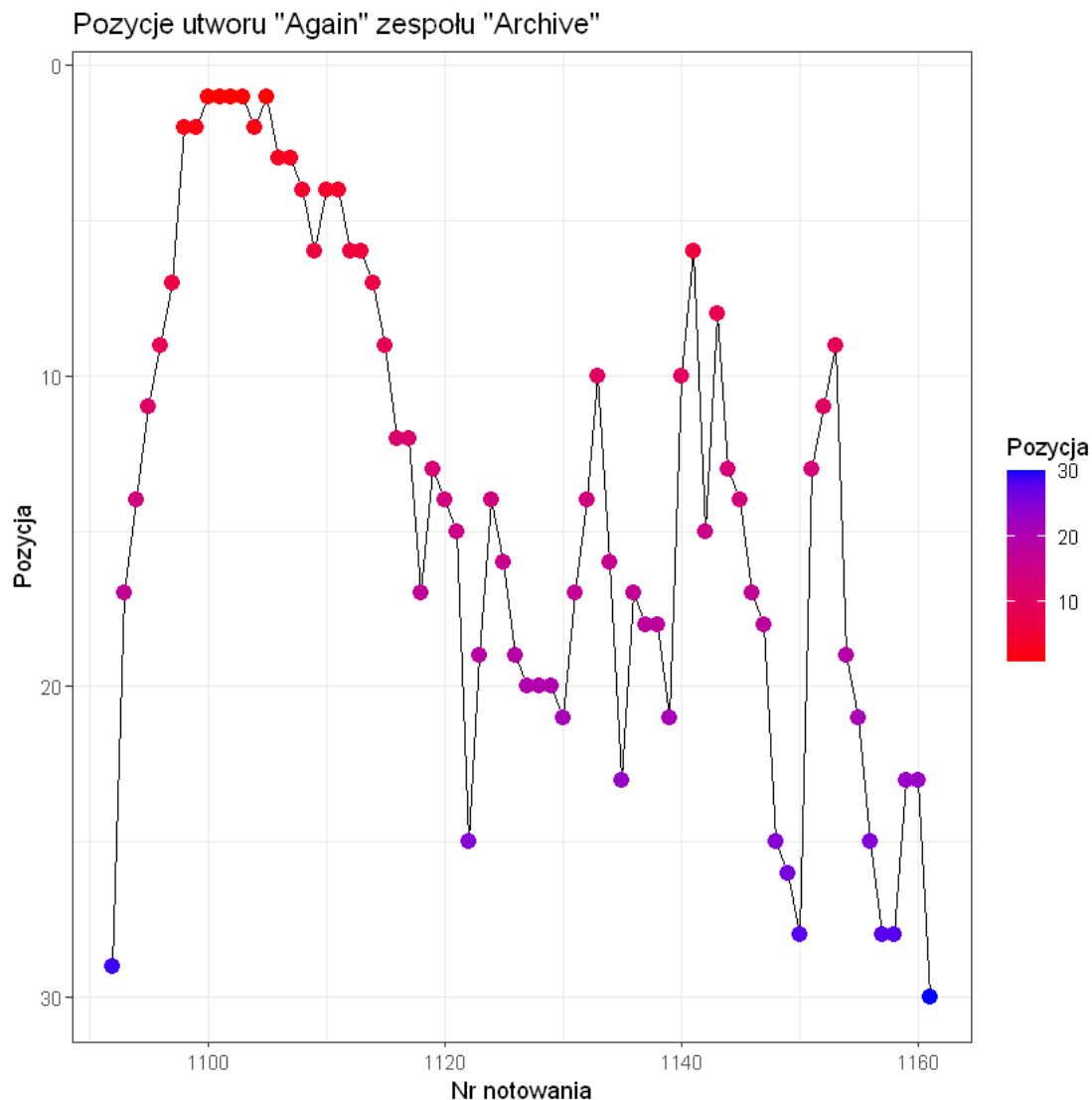
```
data: res$PozycjaDebiutu and res$TygNaLiście
t = -29.925, df = 6223, p-value < 2.2e-16
```

```
alternative hypothesis: true correlation is not equal to 0
95 percent confidence interval:
 -0.3762059 -0.3327679
sample estimates:
      cor
-0.3546783
```


Na bazie wyliczonej korelacji oraz testu Pearsona można stwierdzić, że istnieje pewna ujemna korelacja między wysokim debiutem a długim występowaniem utworu na liście przebojów.

Wyjątki od reguły Należy jednak zauważyć, że jest to stosunkowo mała korelacja, od której zdarzają się znaczne wyjątki. Tak np. wyglądała droga na szczyt utworu *Again* zespołu *Archive*

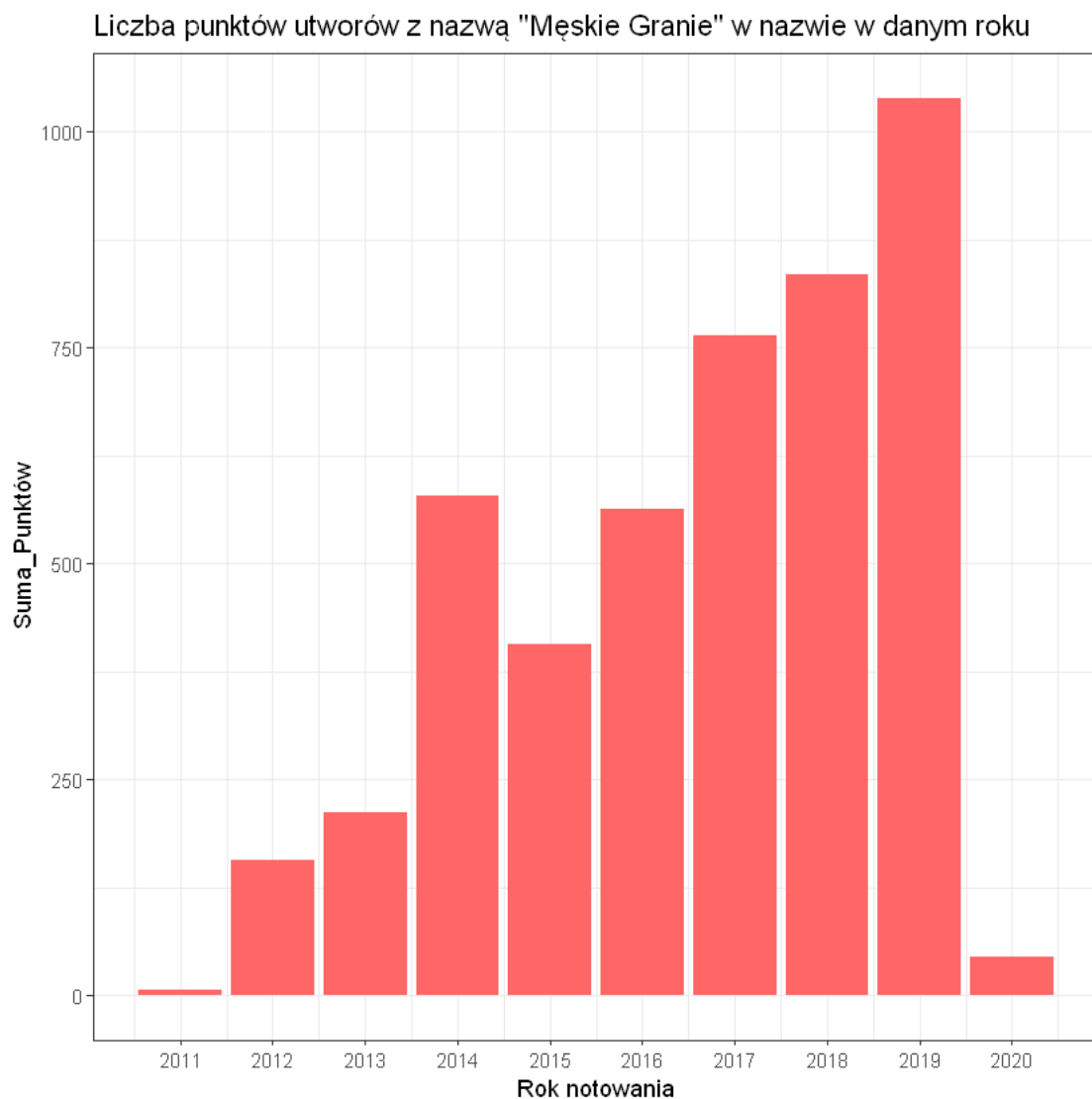
Jak widać - wysoka belka nie zawsze oznacza wysoki skok.

1.4.3 Efekt Męskiego Grania, czyli o wpływie muzycznej inicjatywy Żywca na Listę Przebojów

Wstęp Na koniec sprawdzimy, czy i jakich artystów "wypromowała" trasa "Męskiego Grania". "Męskie granie" to zainicjowana i tworzona przez markę Żywiec trasa koncertowa, skupiająca sporą grupę polskich artystów związanych ze sceną rockową i hiphopową. Pierwsze koncerty rozpoczęły się w 2010; promujący tę trasę singiel *Wszyscy muzycy to wojownicy* przez 24 tygodnie znajdował się na Liście Przebojów Trójki, uzyskując 482 punkty (co pokazuje poniższa tabela).

Przez następne lata skala projektu rosła, a wraz z nią pozycje "Męskiego grania" na Liście, co widać na poniższym diagramie, przedstawiającym sumy punktów uzyskanych przez utwory wydane pod szyldem "Męskiego Grania" w kolejnych latach.

Tytuł	Tyg_na_liście	Suma_Punktów
Wszyscy muzycy to wojownicy	24	482

O ile sam wzrost popularności Męskiego Grania nie ulega wątpliwości, tak możemy sprawdzić, jaki wpływ miał on na pozycje niektórych artystów w nim występujących. W tym celu sprawdzimy kumulowane punkty na przestrzeni lat danych artystów biorących udział w projekcie.

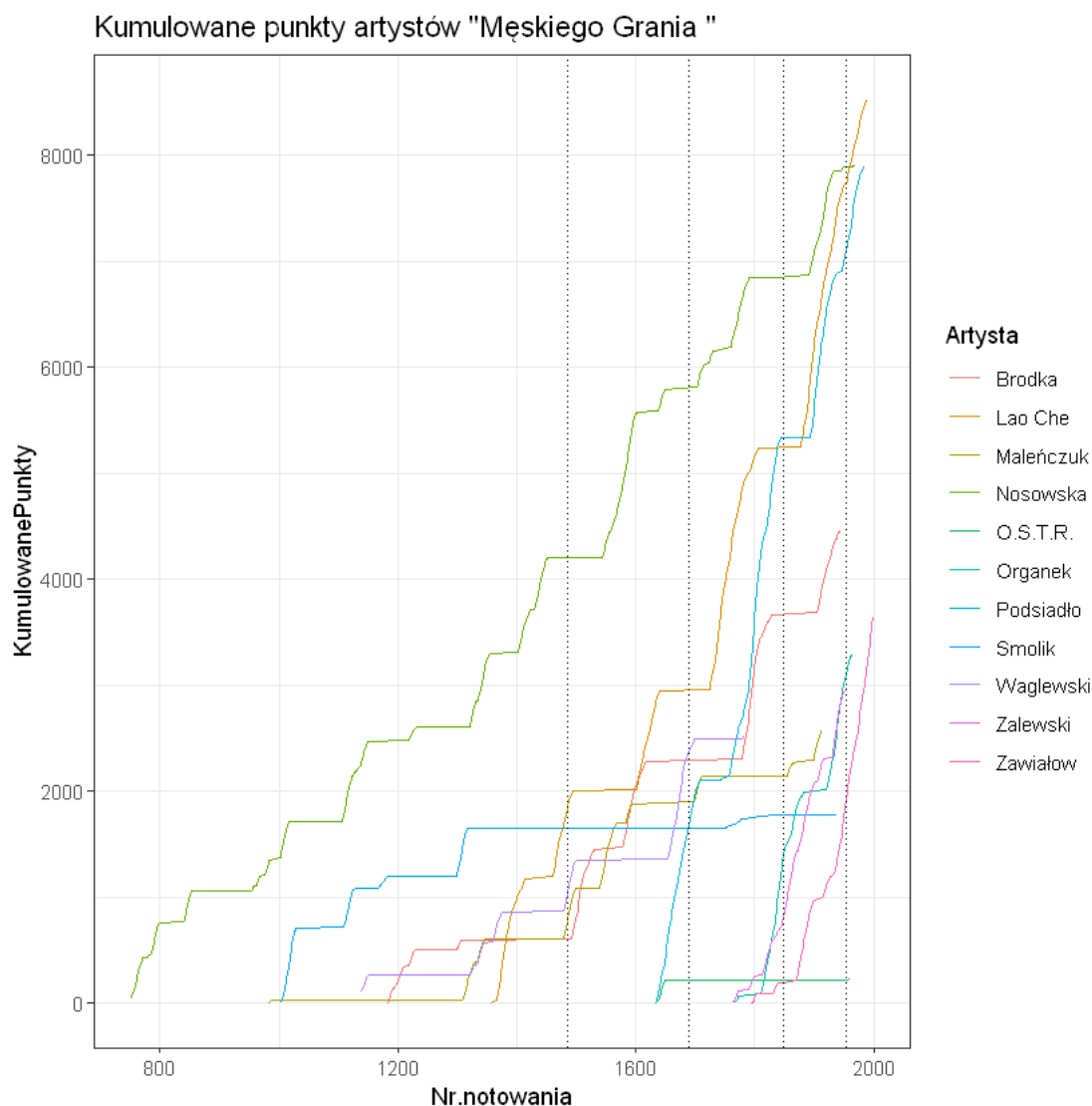
Sposób wykonania testu Do punktów danego artysty doliczamy wszystkie jego kolaboracje z innymi artystami oprócz Męskiego Grania (czyli jeśli ich nazwisko pojawiło się w rubryce "Artysta"). Widoczne na wykresie wertykalne linie to daty pierwszych koncertów danej edycji Męskiego Grania dla odpowiednio 2010, 2014, 2017 i 2019 roku. Wybrano je, ponieważ wtedy popularność utworów Męskiego Grania (wg powyższego wykresu) była największa.

Sami "artyści męskiego grania" zostali wybrani arbitralnie. Niestety nie znalazłem bazy danych,

która zawierałaby wszystkich artystów zaangażowanych w tenże projekt. Starałem się zatem wymienić czołowe nazwiska, które towarzyszyły niejednokrotnie zarówno Męskiemu Graniu, jak i omawianej liście.

Test

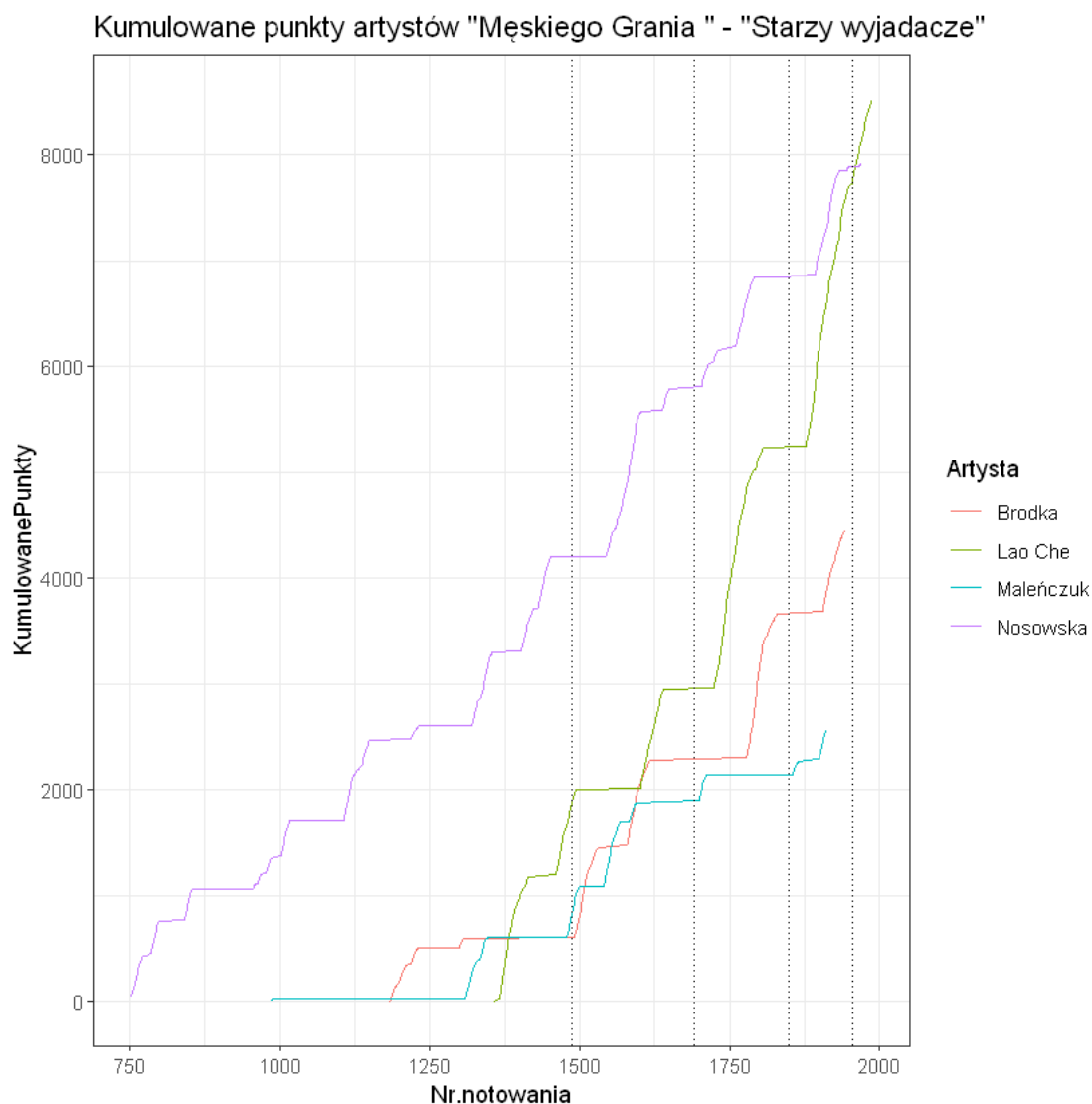

Prosta analiza Pomimo dosyć małej liczby analizowanych twórców, można ich podzielić na pomniejsze grupy artystów: 1. na których pozycje w liście przebojów znacznie nie wpłynęła 2. którzy tworzyli wcześniej, lecz dzięki Męskiemu Graniu lepiej radzili sobie na liście 3. którzy zdobyli sporą popularność po powstaniu Męskiego Grania

Analizę pierwszej grupy pominiemy, do których z wybranej próbki możemy zaliczyć jedynie Andrzeja Smolika, który jako jedyny radził sobie lepiej na liście przed rozpoczęciem Męskiego Grania, oraz rapera O.S.T.R., który pomimo znacznego zaangażowania w Męskie Granie, na listę

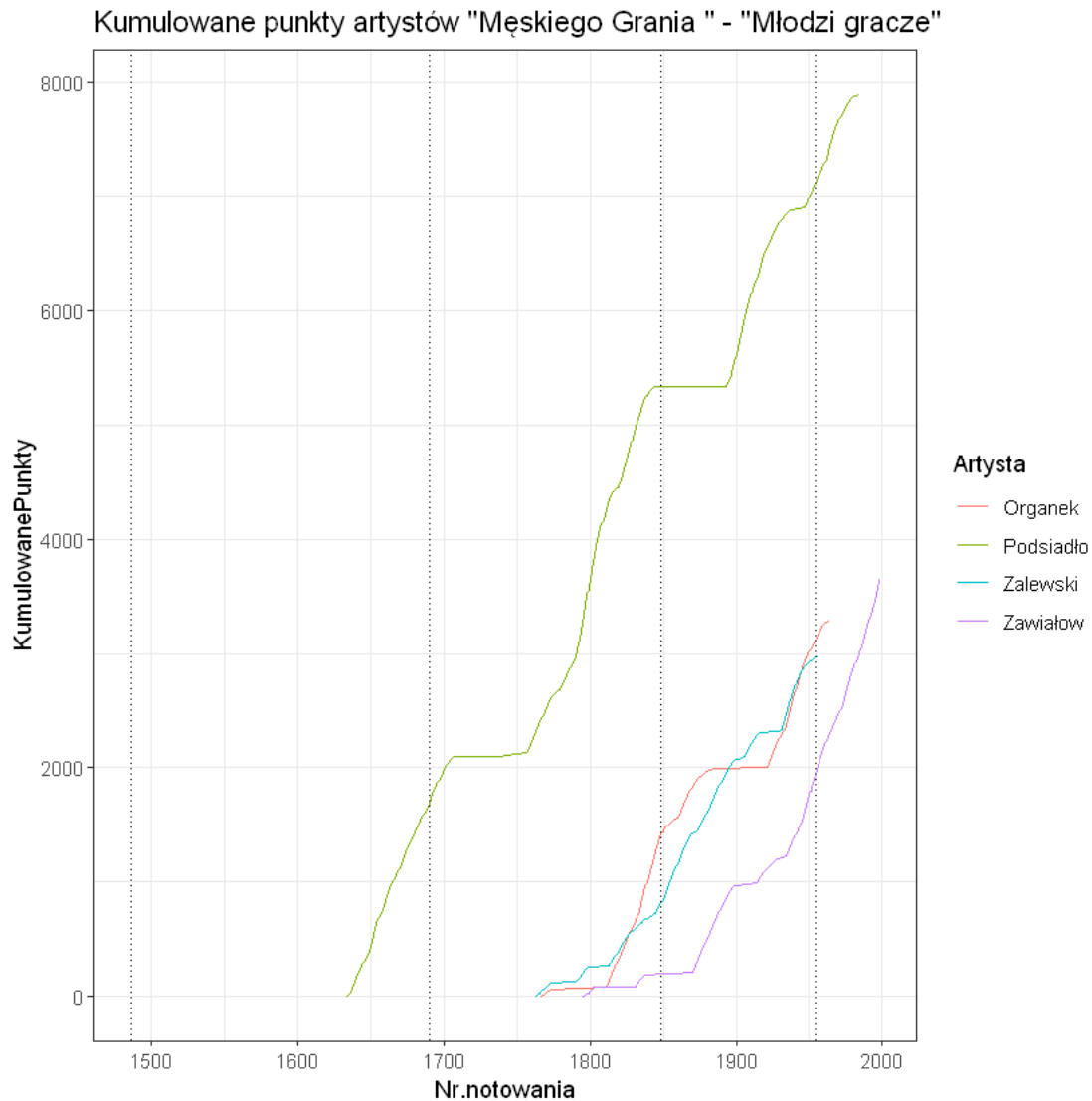
przebojów dostał się jedynie z utworami współtworzonymi z Organkiem i Katarzyną Nosowską. Należy pamiętać, że takich artystów z pewnością jest więcej.

Druga grupa jest o wiele bardziej interesująca. Możemy do niej zaliczyć m.in. Brodkę, Katarzynę Nosowską, Lao Che czy Macieja Maleńczuka

O ile Katarzyna Nosowska (wokalistka grupy *Hey*) radziła sobie bardzo dobrze jeszcze przed współpracą z Męskim Graniem, tak Brodka i Maleńczuk lepiej zaznaczyli swoje miejsce na liście po rozpoczęciu omawianego festiwalu. Oczywiście nadinterpretacją byłoby stwierdzić, że omawiani artyści zawdzięczają swoje wysokie pozycje jedynie festiwalowi Żywca, ale z pewnością istnieje korelacja między ich popularnością na liście a uczestnictwem w MG.

Trzecia grupa to artyści, którzy pojawili się na liście po rozpoczęciu Męskiego Grania. Są to m.in. Organek, Dawid Podsiadło, Daria Zawiałow czy Krzysztof Zalewski

Należy zauważyć, że artyści nie dostawali wysokich miejsc tylko w trakcie Męskiego Grania, lecz czasem niemal bez przerwy “pięli się” w górę tabeli notowań. Trudno jest stwierdzić, czy popularność Męskiego Grania pozwoliła im osiągnąć wysokie miejsca, czy może oni przynieśli rozgłos festiwalowi. Dla przykładu Dawid Podsiadło w chwili rozpoczęcia swojego pierwszego Męskiego Grania w 2014 miał już sumarycznie ok. 1700 punktów w Liście Przebojów, jednak do ostatniego notowania zdobył ich jeszcze ponad 3-krotnie więcej.

1.5 Podsumowanie

Lista przebojów jest ciekawym zbiorem danych. Powstaje przez długie lata i może być świetnym przedmiotem analizy dla muzyków, producentów, socjologów czy wreszcie - fanów. Choć większość z powyższych rozważań to jedynie wstępne próby podsumowania i wyszukania zależności w długiej i różnorodnej liście utworów, pokazuje, że we względnie losowym przy-

porządkowaniu miejsca kilkudziesięciu utworom co tydzień przez niemal 40 lat, można doszukać się prawidłowości.